

Emily St. John Mandel

STATION ELEVEN

EMĪLIJA SENTDŽONA MANDELA

VIENPADSMITĀ STACIJA

No angļu valodas tulkojusi
Laura Dreiže

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111(71)-3

Ma460

Emily St. John Mandel

Station Eleven

Copyright © 2014 by Emily St. John Mandel

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Translation copyright © 2019

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autores iztēles auglis.

Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība Prometejs

SIA Prometejs AB, Tīlta ielā 20

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojusi *Laura Dreizē*

Redaktore *Kristīne Zute*

Izdevniecības vadītājs *Andris Bekmanis*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība *Prometejs*

ISBN 978-9934-553-32-5

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

“Krāšņa, pārsteidzoša, izcili uzrakstīta grāmata; tikai pamēģiniet nolikt to malā!”

The Times

“Dziļi aizkustinošs stāsts par mākslu un apokalipsi... to nedrīkst palaist garām.”

Samanta Šenona, romāna *Sapņu staigātāja* autore

“Skaista un nemieru uzdzienoša grāmata... Lai arī Mandelas postapokaliptiskā pasaule ir iztēles radīta, tā ir attēlota tik prasmīgi, ka šķiet biedējoši ticama... Šis darbs liek lasītājiem skumt pēc dzīves, ko vēl dzīvojam, un priekšrocībām, ko vēl baudām.”

Sunday Express

“Romāns, kas brīnumainā kārtā ir vienlaikus aizraujošs trilleris un dzeja.”

Entertainment Weekly

“Iespējams, jūs nekad neizlasīsiet otru tik aizraujošu un pārdomas rosiņu postapokaliptisku romānu kā šis... Mandelas vēstījums ir šāds: civilizācija — un māksla, kas ir tikpat svarīga, — pastāvēs tikmēr, kamēr vien pastāvēs dzīvība. Viņa mierina: kad cilvēce būs iedzīta stūrī, mēs spēsim būt iejūtīgi.”

Independent on Sunday

“*Vienpadsmitā stacija* ir neparasti spilgts romāns... to caurvij klusināta, skaudra nostalgija... un Mandelas brīnumainais izgudrojums — “Ceļojošā simfonija” — kļūst no vienas izkaisītās civilizācijas apmetnes uz nākamo... Šī grāmata paliks lasītāju atmiņā daudz ilgāk nekā ierastie trilleri.”

Observer, “Mēneša trilleris”

“Absolūti apburoša grāmata... Netrūkst nedz biedējošas spriedzes, nedz pārsteigumu, un šis saviļņojošais, oriģinālais romāns liks apdomāt, kas ir dzīves patiesās vērtības.”

Hello!

“Mandela ir ārkārtīgi talantīga stāstniece... viņai sevišķi labi padodas atstāt pavadienus un uzdot sižetu samezglojošus jautājumus, kas mudina lasītājus arvien pāršķirt nākamo lappusi.”

New York Times

“*Vienpadsmitā stacija* ir grāmata, kas manī uzrunā visdažādākās grāmatmīļa šķautnes: Holivudas cienītāju, komiksu fanu, kultu piekritēju, mīlasstāstu mīļotāju, katastrofu tūristu. Šis ir izcils romāns, un Emīlija Sentdžona Mandela ir satriecoša.”

Emma Strauba, romāna *Atpūtnieki* (*The Vacationers*) autore

“Vizuāli satriecoša, sapņaini atmosfēriska un iespaidīgi piesaistoša grāmata... *Vienpadsmitā stacija* vēsta ne tik daudz par apokalipsi, kā par atmiņām un zaudējumu, nostalgiju un ilgām, mākslas centieniem padziļināt mūsu gaisotos iespaidus par pasauli un remdēt vientulību.”

Guardian

“Ambiciozs, iespaidīgs darbs... Mandelas vīzija ir ne vien smeldzīgi skaista, bet arī biedējoši iespējama un uzsver mūsu apdzīvotās pasaules trauslo daili. Plaukstošajā postapokaliptiskās literatūras žanrā Mandelas neparastais, aizkustinošais romāns ir pelnījis vietu līdzās Kormaka Makārtija *Ceļam*.”

Booklist

“Hipnotiska un skaista grāmata... tāpat kā *Ceļš*, arī Mandelas romāns atmodina izmisīgu prieku par to, kādā pasaulē dzīvojam.”

Marks Edvardss, romāna *Žagatas* (*The Magpies*) autors

“Mandelas spēcīgais stāstnieces talants izceļ *Vienpadsmito staciju* starp citām grāmatām... rezultātā ir radīts provokatīvs stāsts par sociālo apokalipsi, pārliecinoši uzburot apdullinošu realitāti, kurā cilvēce virzās pretī nenoteiktai nākotnei uz planētas, kas ir pilna ar atgādinājumiem par defektīvu pagātni.”

The List

EMĪLIJAS DŽEIKOBSONES PIEMIŅAI

Rēns vējš sašūpo palmu lapas, un es atceros sniegu.

Manā tālajā provincē, kur notikušais

Ir kā no citas, prātam neaptveramas dzīves.

Planētas gaišā puse sāk tīties tumsā,

Pilsētas iemieg katra savā stundā,

Un man — toreiz un arvien — ir par smagu.

Par smagu pasaule.

Milošs Česlavs

Dažādas burtnīcas

1. TEĀTRIS

1

Karalis apmulsis stāvēja zilās gaismas kūlī. Bija ziemas vakars, un Toronto pilsētā uz Eldžina teātra skatuves risinājās *Karaļa Līra* ceturtais cēliens. Pirms tam, skatītājiem ienākot zālē, trīs mazi meitēni — karaļa Līra meitas bērniņā — uz skatuves bija spēlējušas plaukstiņpolku, un nu viņas atgriezās kā halucinācijas vājprāta ainā. Karalis klupa un sniedzās pēc viņām, bet tās šaudījās ēnās — te šeit, te tur. Karali sauca Arturs Leanders. Viņš tās piecdesmit vienu gadu vecs, un viņam matos bija ievīti ziedi.

— “Vai mani pazīsti?” — jautāja aktieris, kurš spēlēja Glosteru.

— “Es ļoti labi atceros tavu acu,” — Arturs atbildēja, izklaidīgi vērodams Kordēliju bērniņā, un tieši tad tas notika. Viņa sejas izteiksme izmainījās, viņš sagriļojās un pastiepa roku pret kolonnu, taču neapbrēķināja attālumu un atsitās pret to ar delnas sānu.

— “No jostas vietas lejup centauri,” — Arturs teica; tas bija nepareizais teksts, turklāt viņš to izrunāja aizsmakušā, tik tikko dzirdamā balsī. Vīrietis kļāva roku pie krūtīm kā ievainotu putnu. Aktieris, kurš atveidoja Edgaru, viņu cieši vēroja. Vēl varētu noticēt, ka Arturs tikai tēlo, taču partera pirmajā rindā kāds vīrs jau cēlās kājās. Viņš mācījās par neatliekamās palīdzības mediķi. Draudzene parāva viņu aiz piedurknes un uzņāca: — Džīvan! Ko tu *dari*? — Sākumā arī pats Džīvans nezināja, ko dara; aiz muguras sēdošie murmināja, lai viņš apsēžas. Džīvanam tuvojās vietu ierādītājs. Pār skatuvi sāka krist sniegš.

— “To dara stērstiņš,” — Arturs nočukstēja, un Džīvans, kurš ļoti labi pārzināja lugu, atskārta, ka aktieris ir atkāpies veselās divpadsmit rindas atpakaļ. — Stērstiņš...

— Ser, — vietu ierādītājs teica, — vai jūs, lūdzu...

Bet Arturam Leanderam atvēlētais laiks strauji iztecēja. Viņš nozvārojās, skatiens zaudēja fokusu, un Džīvanam kļuva skaidrs, ka viņš vairs nav Līrs. Džīvans pagrūda vietu ierādītāju sāņus un šāvās pie kāpnēm, kas veda uz skatuvi, taču pa eju šurp skrēja vēl viens teātra darbinieks, tāpēc neatlika nekas cits kā aizmirst kāpnes un mesties uz skatuves no priekšpuses. Tā izrādījās augstāka, nekā Džīvans bija gaidījis, un viņam nācās paspert nost pirmo vietu ierādītāju, kurš bija saķēris viņu aiz piedurknes. Džīvans kā pa miglu atskārta, ka sniegs ir no plastmasas — sīki, caurspīdīgi plastmasas kriksīši, kas lipa pie žaketes un glaudās gar ādu. Sajukuma apstulbināti, Edgars un Glosters neskatījās uz Arturu, kurš balstījās pret finiera kolonnu un truli blenza tālumā. Aizskatuvē atskanēja saucieni, un strauji tuvojās divi stāvi, bet Džīvans jau bija sasniedzis Arturu, notvēra aktieri mirklī, kad tas pagāba, un saudzīgi noguldīja viņu uz grīdas. Sniegs ap viņiem bira aumaļām, zaigodams zilbaltajā gaismā. Arturs neelpoja. Abi stāvi — apsargi — bija apstājušies dažu soļu attālumā, droši vien tikai tagad aptverdami, ka Džīvans nav nojūdzies fans. Skatītāju rindās mutuļoja balsu jucekļi, plaiksnīja telefonu kameru zibspuldzes, skanēja neskaidri izsaučieni.

— Jēziņ, — Edgars izdvesa. — Ak tu Jēziņ! — Viņš bija atmetis pirmītējo britu akcentu un tagad izklausījās tā, it kā nāktu no Alabamas — un tā arī bija. Glosters bija pastūmis nost marles saiti, kas sedza pusi sejas, — izrādē viņa tēlam bija izdurtas acis, — un stāvēja sastindzis, virinādams muti kā zivs.

Arturam nepukstēja sirds. Džīvans uzsāka sirds masāžu. Kāds izkļiedza pavēli, un krita priekšskars; nošvīkstēja audums, ar ēnu nodalot no situācijas skatītājus un krietni aptumšojot skatuvi. Joprojām krita plastmasas sniegs. Apsargi bija atkāpušies. Gaisma izmainījās; sniegputeņa zili balto vizmu aizstāja dienasgaismas spuldžu asais mirdzums, kas salīdzinājumā izskatījās dzeltens. Džīvans mēmi strādāja sviesta zeltainās gaismas ielokā, šad tad paraudzīdamies uz Artura seju. Lūdzu, viņš domāja, lūdzu. Aktiera acis bija aizvērtas. Aiz priekškara kaut kas

sakustējās; kāds raustīja audumu un meklēja tajā spraugu, un tad otrpus Arturam notupās pavecāks vīrs pelēkā uzvalkā.

— Es esmu kardiologs, — viņš sacīja. — Valters Džakobijs. — Briļļu lēcas vērtā vīrieša acis lielākas, un viņa galvvidu sedza trauklas matu skupsnas.

— Džīvans Šoderī, — Džīvans atteica. Viņš nezināja, cik ilgi jau ir šeit. Apkārt riņķoja cilvēki, bet viņi šķita tāli un neskaidri — visi, izņemot Arturu un nu arī šo vīru, kurš bija viņiem piebiedrojies. Džīvanam iešāvēs prātā, ka tas ir kā atrasties vētras acī: ap viņu, Valteru un Arturu valdīja miers. Kardiologs vienreiz maigi pieskārs aktiera pieri — kā tēvs, kurš mierina drudža nomocītu bērnu.

— Ir izsaukta ātrā palīdzība, — viņš sacīja.

Aiz nolaistā priekšskara gaisotne uz skatuves bija kļuvusi negaidīti intīma. Džīvans domāja par to, kā pirms daudziem gadiem, īsu brīdi piestrādādams par žurnālistu kādā izklaides izdevumā, bija intervējis Arturu Losandželosā. Viņš domāja par savu draudzeni Loru un prātoja, vai tā gaida viņu savā vietā pirmajā rindā vai arī ir izgājusi vestibilā. Viņš domāja: lūdzu, atsāc elpot, lūdzu! Viņš domāja, ka priekšskars krītot ir izveidojis ceturto sienu un pārvērtis skatuvi istabā, tikai šai istabai griestu vietā ir augsti bēniņi ar šaurām pārejām un gaismas ķermeņiem, starp kuriem iespējams aizlavīties nemanītam. Kas par muļķībām, Džīvans sevi sarāja. Neāksties! Tomēr tagad viņam kņudēja skausts, it kā viņu no augšas kāds vērotu.

— Vai gribi, lai tevi nomainu? — Valters jautāja. Džīvans noprata, ka kardiologs jūtas nenoderīgs, tāpēc pamāja ar galvu un noņēma rokas no Artura krūtīm, lai Valters varētu turpināt iesākto ritmu.

Šī īsti nav istaba, Džīvans nodomāja, aplaizdams skatienu skatuvei. Telpa bija pārāk caurstaigājama, ar neskaitāmām durvīm un tumšiem aizkulišu nostūriem un bez griestiem. Tā drīzāk lidzinājās stacijai — vilciena stacijai vai lidostas terminālim, kur cilvēki strauji nāk un iet. Ātrā palīdzība bija klāt; caur puteni, kas neticamā kārtā joprojām turpinājās, šurp soļoja divi mediķi — vīrietis un sieviete tumšā uniformā — un, pastūmuši Džīvanu sāņus, nolīka pār aktieri kā kraukļi. Sieviete bija tik

jauniņa, ka viņu varētu noturēt par pusaudzi. Dživans piecēlās un atkāpās nostāk. Kolonna, pret kuru Arturs bija atbalstījies, zem viņa pirkstiem bija gludi pulēta; koks, kas pārkrāsots kā akmens.

It visur mudžēja tehniskie darbinieki, aktieri, bezvārda profesionāļi ar piezīmju bloknotiem rokā. — Dieva dēļ, — Dživans dzirdēja kādu no viņiem sakām, — vai neviens nevar izslēgt to velna sniegu? — Rigana un Kordēlija stāvēja pie kulisēm un raudāja, sadevušās rokās; turpat netālu Edgars sakrustotām kājām sēdēja uz grīdas, ar plaukstu aizklājis muti. Gonerila klusi runāja pa telefonu. Mākslīgās skropstas meta ēnu pār viņas acīm.

Neviens neskatījās uz Dživanu, un viņš apjauta, ka savu lomu šajā izrādē ir nospēlējis līdz galam. Nešķita, ka mediķi gūtu panākumus. Dživans gribēja atrast Loru. Draudzene droši vien satraukusies gaidīja viņu vestibilā. Varbūt — tikai varbūt, tomēr bija vērts ņemt vērā šādu iespēju, — viņa uzskatīs Dživana rīcību par apbrīnojamu.

Kādam beidzot izdevās pārtraukt puteni, un zemē noplīvoja pēdējās caurspidīgās pārslas. Dživans meklēja ērtāko ceļu prom no skatuves, taču tad izdzirdēja šņukstu; pie nākamās finiera kolonnas pa kreisi no viņa uz skatuves tupēja bērns, ko viņš bija pamanījis jau iepriekš, — viena no mazajām aktrisēm. Dživans lugu bija redzējis jau četrreiz, taču līdz šim nevienā iestudējumā nebija piedalījušies bērni, un tas viņam šķita radošs jaunievedums. Meitenītei bija septiņi vai astoņi gadi. Viņa atkal un atkal slaucīja acis, un kustība izsmērēja grimu gan pa seju, gan plaukstas virspusi.

— Nost! — uzsauca viens no mediķiem, un otrs atkāpās, ļaujot pirmajam raidīt elektrošoku cietušā ķermenī.

— Ei, — Dživans uzrunāja meitenīti un nometās ceļos viņai blakus. Kāpēc neviens nebija aizvedis bērnu prom? Meitēns vēroja mediķus. Lai gan Dživans pats vienmēr bija gribējis vienu vai divas atvases, viņam nebija nekādas pieredzes saskarsmē ar bērniem un viņš nezināja, kā ar tiem runāt.

— Nost! — mediķis atkārtoja.

— Labāk neskaties, — Dživans bilda.

— Viņš nomirs, vai ne? — Meitenīte saraustīti elsoja.

— Nezinu. — Gribējās pateikt kaut ko mierinošu, taču Džīvanam bija vien jāatzīst, ka neizskatās cerīgi. Arturs pēc diviem elektrošoka triecieniem joprojām nekustīgi gulēja uz skatuves; Valters turēja viņa plaukstu locītavu un, gaidīdams pulsu, drūmi vērās tālumā. — Kā tevi sauc?

— Kirstena, — meitenīte atbildēja. — Kirstena Reimonda. — Skatuves grīms uz viņas sejas izskatījās mulsinoši.

— Kirsten, — Džīvans teica, — kur ir tava mamma?

— Viņa būs man pakaļ tikai vienpadsmitos.

— Cikos iestājusies nāve? — mediķis nopraskāja.

— Kurš tad rūpējas par tevi, kamēr esi šeit?

— Mans vagars ir Tanja. — Meitenīte joprojām skatījās uz Arturu.

Džīvans pavirzījās viņai priekšā.

— Deviņos četrpadsmit vakarā, — Valters Džakobijs atbildēja.

— Vagars? — Džīvans pārjautāja.

— Tā viņu sauc citi, — meitēns paskaidroja. — Viņa rūpējas par mani, kamēr esmu te. — No aizkulisēm labajā pusē bija iznīris vīrietis uzvalkā un steidzīgi runāja ar mediķiem, kuri sprādzēja Arturu pie nestuvēm. Viens no ārstiem paraustīja plecus un pavilka segu lejup, lai uzliktu aktierim uz sejas skābekļa masku. Džīvans atskārta, ka šis teātris droši vien tiek spēlēts Artura ģimenes labad, lai viņi nepadzirdētu par sava tuvinieka nāvi vakara ziņās. Šāda iejūtība viņu aizkustināja.

Džīvans piecēlās un pastiepa roku šņukstošajai meitenītei. — Nāc, atradisim Tanju. Viņa droši vien tevi meklē.

Tas neizklausījās ticami. Ja Tanja būtu meklējusi savu aizbilstamo, tad šobrīd noteikti jau būtu viņu atradusi. Džīvans ievada meitenīti aizkulisēs, bet vīrietis uzvalkā jau bija prom. Aizskatuvē valdīja jucekļis, troksnis un rosība; saucieni lika atbrīvot ceļu Artura svītai, Valters uzraudzīja nestuves. Parāde nozuda koridorā uz personāla izeju, un kņada aiz tās tikai pastiprinājās, ļaudīm raudot, runājot pa telefonu un pulcējoties mazos bariņos, lai atkal un atkal pārstāstītu notikušo — “Es paskatos uz viņu, un viņš ņem un nokrīt,” — vai ignorētu citu izkliegtās pavēles un izkliegtu paši savējās.

— Cik te biezs, — Džīvans noteica. Viņam ne sevišķi patika pūļi. — Vai tu redzi Tanju?

— Nē. Nekur neredzu.

— Nu ko, — Džīvans turpināja, — varbūt labāk paliksim uz vietas, lai viņa sameklē mūs. — Viņš atcerējās, ka reiz izlasījis šādu padomu brošūrā, kurā bija skaidrots, kā rīkoties, ja esi apmaldījies mežā. Pie tālākās sienas bija daži krēsli, un viņš apsēdās vienā no tiem. No šejienes varēja redzēt nekrāsoto finiera aizskatuvi. Kāds tehniskais darbinieks uzslaucīja sniegu.

— Vai Arturam viss būs labi? — Kirstena bija ierāpusies krēslā blakus Džīvanam un ar abām rokām iekrampējusies kleitas krokās.

— Nupat, — Džīvans iesāka, — viņš vēl darīja to, kas viņam patik vairāk par visu pasaulē. — Vīrietis atsaucās uz interviju ar Arturu, ko pirms mēneša bija lasījis *The Globe and Mail* numurā (“Visu dzīvi esmu gaidījis, kad būšu pietiekami vecs, lai spēlētu Līru, un vairāk par visu es dievinu atrasties uz skatuves — tur kūsā tāda dzīvība...”), taču tagad šie vārdi izklausījās tukši. Arturs galvenokārt piedalījās filmās, un kurš Holivudas aktieris gan vēlas novēcot?

Kirstena klusēja.

— Es gribu teikt: ja Arturs savas dzīves pēdējos mirkļus būs pavadījis lomā, — Džīvans turpināja, — tad savas dzīves pēdējos mirkļos viņš būs bijis laimīgs.

— Vai tie bija viņa dzīves pēdējie mirkļi?

— Manuprāt, bija gan. Man ļoti žēl.

No sniega vairs bija palikusi vien mirguļojoša kaudze aiz skatuves; tā līdzinājās nelielam kalnam.

— Arī man tas patik vairāk par visu pasaulē, — Kirstena pēc brītiņa teica.

— Kas tad?

— Tēlot, — meitene paskaidroja. Tajā mirklī no pūļa iznira jauna sieviete ar asaru slācītu seju un izstieptām rokām. Tikpat kā nepaskatījusies uz Džīvanu, viņa satvēra Kirstenas plaukstu. Meitenīte vēl reizi atskatījās pār plecu un prom bija.

Dživans piecēlās un izgāja uz skatuves. Neviens viņu neapturēja. Vīrietis pa pusei cerēja ieraudzīt Loru turpat pirmās rindas vidū, kur bija viņu atstājis, — cik gan ilgs laiks aizritējis kopš tā brīža? — taču, kad viņš izspraucās starp samta kulisēm, skatītāji bija prom un vietu ierādītāji slaucīja grīdu un pacēla starp rindām nomestas programmiņas; uz kāda sēdekļa atzveltnes karājās aizmirsta šalle. Dživans pa grezno, sarkano paklāju izgāja vestibilā, pieraudzīdams, lai nesaskatītos ar vietu ierādītājiem; ārā vēl kavējās pēdējie palicēji, bet Loras starp viņiem nebija. Dživans zvanija draudzenei, bet viņa pirms izrādes bija izslēgusi mobilo telefonu un acīmredzot nebija to atkal ieslēgusi.

— Lora, — Dživans sacīja balss pastkastītei, — es esmu vestibilā. Nezinu, kur esi tu.

Viņš nostājās dāmu atpūtas telpas durvīs un pasauca izpalidzi, bet tā atbildēja, ka telpa esot tukša. Dživans izmeta vēl vienu loku pa vestibulu, tad devās uz garderobi, kur kā viens no pēdējiem uz āķa karājās viņa mētelis. Loras zilais mētelis bija pazudis.

Jongstrītā sniga. Izgājis no teātra, Dživans iztrūkās, jo pārslas atsaucā atmiņā caurspīdīgos plastmasas gabaliņus, kas joprojām bija pielīpuši pie viņa žaketes. Visu vakaru pie personāla ieejas bija dežurējis pusducis paparaci. Arturs vairs nebija tik slavens kā agrāk, tomēr par viņa fotogrāfijām joprojām maksāja, it sevišķi tagad, kad viņš skaļi un asiņaini šķīrās no modeles un aktrises, kura bija krāpusi viņu ar kādu režisoru.

Vēl gluži nesen arī Dživans bija bijis paparaci. Viņš cerēja nemanīts aizslīdēt garām agrākajiem kolēģiem, taču starp šo vīru profesionālajām prasmēm ietilpa spēja ievērot cilvēkus, kuri mēģina nemanīti aizslīdēt tiem garām, un tie nekavējoties ielēnca Dživanu.

— Labi izskaties, — viens no viņiem sacīja. — Smalks mētelis. — Dživans bija uzvilcis jūrnieku stila mēteli ar divrindu pogām; tajā bija mazliet vēsi, tomēr viņš bija panācis vēlamo — atšķirties no saviem agrākajiem kolēģiem, kuri pārsvarā ģērbās uzpūstās jakās un džinsos. — Kur tad tu biji pazudis, vecīt?

— Strādāju par bārmeni, — Dživans atbildēja. — Mācos par “ātro” mediķi.

— Ātrajā palīdzībā? Nopietni? Tu tiešām gribi pelnīt iztiku, atļimējot dzērājus no ietvēm?

— Es gribu darīt kaut ko jēdzīgu, ja kas.

— Labi, labi. Tu biji tur iekšā, vai ne? Kas notika? — Daži no pulciņa runāja pa telefonu. — Es tev saku, viņš ir beigts, — viens no viņiem teica, stāvēdams netālu no Dživana. — Jā, sniegs traucēja fotografēt, bet paskaties, ko es tev tikko aizsūtīju. Kāda viņam seja tajā bildē, kurā viņu ceļ iekšā “ātro” autiņā...

— Es nezinu, kas notika, — Dživans atbildēja. — Ceturtdā cēliena vidū pēkšņi nolaida priekškaru. — Viņš pa daļai vispār negribēja ne ar vienu runāt (varbūt vienīgi ar Loru) un pa daļai negribēja runāt tieši ar šiem puīšiem. — Jūs redzējāt, ka viņu ieceļ ātrajā palīdzībā?

— Viņu izripināja pa sētas durvīm, — viens no fotogrāfiem sacīja. Viņš straujām, nervozām kustībām smēķēja cigareti. — Mediķi, “ātro” mašīna — viss, kā vajag.

— Kā viņš izskatījās?

— Godīgi? Pēc sasodīta liķa.

— Botokss un *botokss* nav viens un tas pats, — kāds cits piebilda.

— Vai bija kāds paziņojums? — Dživans jautāja.

— Kaut kāds čalis uzvalkā atnāca parunāt ar mums. Pie vainas esot pārgurums un — tu neticēsi — atūdeņošanās. — Vairāki paparaci iesmējās. — Šie vienmēr ir pārguruši un atūdeņojušies, vai ne?

— Kādam tak būtu viņi jāpabrīdina, — turpināja fotogrāfs, kurš bija pieminējis botoksu. — Aiz labas sirds jāpavelk kāds no tiem aktieriem malā un jāpačukst, teiksim: “Paklau, draudzīņ, pasaki arī citiem — ir jāuzņem šķidrums un šad tad jāpaguļ, labi?”

— Baidos, ka es redzēju vēl mazāk nekā jūs, — Dživans atrunājās un izlikās, ka viņam jāatbild uz svarīgu zvanu. Viņš devās prom pa Jongstrītu, pie auss piespiedis klusējošo telefonu, puskvartālu tālāk nogriezās vārtūmē un vēlreiz piezvanīja Lorai. Viņas telefons joprojām bija izslēgts.

Ja Dživans izsauktu taksometru, viņš jau pēc pusstundas varētu būt mājās, bet viņam patika atrasties ārā, dzestrumā, prom no citiem cilvēkiem. Snīga arvien blīvāk. Vīrietis vainīgi apjauta, ka jūtas neizsakāmi dzīvs. Šķita negodīgi, ka viņa sirds pukst bez aizķeršanās, toties Arturs kaut kur guļ auksts un nekustīgs. Dživans devās uz ziemeļiem pa Jongstrītu, sabāzis rokas dziļi kabatās; sniegpārslas dzēla viņam sejā.

Dživans dzīvoja Kebidžtaunā, uz ziemeļaustrumiem no teātra. Divdesmit gadu vecumā viņš bez domāšanas mērotu ceļu kājām, — tās bija tikai dažas jūdzes gar sliedēm, pa kurām kursēja sarkani tramvaji, — taču tas jau kādu laiku nebija darīts. Vīrietis nebija pārliecināts, ka to darīs arī tagad, taču, nogriežoties pa labi Kārļtonstrītā, viņu pārņēma zināms mundrums un aizveda garām pirmajai tramvaja pieturai.

Dživans sasniedza Alangārdenas parku — aptuveno ceļa viduspunktu —, un tur viņu spēji pārņēma negaidīta liksmība. Arturs nomira, viņš sevi sarāja, tev neizdevās viņu glābt, tur nav par ko priecāties. Tomēr bija gan par ko priecāties, Dživans jutās neticami pacilāts, jo visu dzīvi bija gudrojis, par ko lai strādā, un nu bija pārliecināts — pilnīgi pārliecināts —, ka jāklūst par mediķi. Brīžos, kad citi spēj tikai blenzt, viņš gribēja būt tas, kurš dodas palīgā.

Dživanu pāršalca absurda vēlme skriešus mesties parkā. Putenis vērtā to svešādu: parks tinās sniegā un ēnās, starp tām vīdēja melni koku silueti un stikla siltumnīcas kupols, kas atmirdzēja kā zem ūdens. Bērniņā Dživans labprāt mēdza gulēt pagalmā uz muguras un vērot, kā no debesīm krīt sniegs. Dažus kvartālus tālāk jau varēja redzēt Kebidžtaunu un sniega aptumšoto Parlamentstrītas apgaismojumu. Kabatā ievibrējās telefons. Apstājies Dživans izlasīja īsziņu no Loras: *Man sāpēja galva, tāpēc aizgāju mājās. Vai paņemsi pienu?*

Šajā mirklī pacilātība izplēnēja. Dživans vairs nespēja spert ne soli. Biļetes uz izrādi bija iecerētas kā romantisks žests — “izdarīsim kaut ko romantisku, jo citādi mēs tikai strīdamies” —, bet draudzene bija atstājusi viņu, pametusi uz skatuves, kur viņš centās atdzīvināt mirušu aktieri, un aizgājusi mājās, un tagad viņa gribēja, lai viņš nopērk pienu. Stāvēdams uz vietas, Dživans sajuta, ka viņam salst. Kāju pirksti bija

kļuvuši nejutīgi. Puteņa burvība bija pagaisusi, pirmītējais prieks izsīka. Nakts bija tumša un kustību pilna, sniegs krita ātri un klusi, ielas malā novietotās mašīnas pārtapa neskaidros apveidos. Dživans baidījās no tā, ko varētu sarunāt, aizgājis mājās pie Loras. Viņš iedomājās, ka varētu uzmeklēt kādu bāru, taču nevēlējās ne ar vienu runāt un, ja tā padomā, nepavisam nevēlējās piedzerties. Gribējās tikai kādu brītiņu pabūt vienam un saprast, ko darīt tālāk. Dživans devās iekšā klusajā parkā.

2

Eldžina teātrī bija palikuši vien daži cilvēki. Kāda sieviete garderobē mazgāja kostīmus, kāds vīrs turpat netālu gludināja citus tērpus. Kāda aktrise — tā, kura bija tēlojusi Kordēliju, — aizskatuvē dzēra tekilu kopā ar skatuves pārziņa palīgu. Jauns tehniskais darbinieks mazgāja skatuves dēļus, šūpodams galvu *iPod* austiņās skanošas mūzikas pavadījumā. Ģērbtuvē sieviete, kuras uzdevums bija pieskatīt mazās aktrises, centās nomierināt šņukstošo meitenīti, kas bija atradusies uz skatuves Artura nāves brīdī.

Vestibila bārā, kur, par laimi, vēl bija bārmenis, bija ieklīduši seši palicēji. Tur bija skatuves pārzinis, Edgars un Glosters, kāds grimētājs, Gonerila un izpildproducents, kurš bija vērojies izrādī no skatītāju rindām. Kamēr Džīvans brida pa kupenām Alangārdenas parkā, bārmenis ielēja Gonerilai viskiju. Saruna bija pievērsusies nepieciešamībai informēt Artura tuviniekus par notikušo.

— Bet kas īsti *bija* viņa ģimene? — Gonerila tupēja uz bāra sola. Acis bija apsārtušas. Bez grīma viņas seja izskatījās kā no marmora; bārmenis nekad nebija redzējis tik bālu un gludu ādu. Nokāpusi no skatuves, viņa likās daudz sikāka un ne tuvu tik ļauna. — Vai viņam kāds bija?

— Viņam bija dēls, — grimētājs sacīja. — Tailers.

— Cik vecs?

— Septiņus, astoņus gadus? — Grimētājs zināja precīzi, cik gadu ir Artura dēlam, taču negribēja izpaust, ka lasa bulvārpresi. — Cik noprotu, viņš laikam dzīvo pie mātes Izraēlā — laikam Jeruzalemē vai Telavivā. — Viņš zināja, ka zēns dzīvo Jeruzalemē.

— Ā, pareizi, tā blondā aktrise, — Edgars atcerējās. — Elizabete, vai ne? Elīza? Kaut kā tā.

— Bijusi sieva numur trīs? — To jautāja producents.

— Man šķiet, puikas māte ir bijusi sieva numur divi.

— Nabaga bērns, — producents noteica. — Vai Arturam bija kāds tuvs cilvēks?

Iestājās neveikls klusums. Arturam bija bijis romāns ar sievieti, kura pieskatīja mazās aktrises. To zināja visi klātesošie, izņemot producentu, taču neviens nenojauta, ka pārējie ir informēti. Sievietes vārdu nosauca Glosters.

— Kur ir Tanja?

— Kas ir Tanja? — jautāja producents.

— Viens no skuķēniem vēl nav savākts. Man šķiet, Tanja ir bērnu ģērbtuvē. — Skatuves pārzinis vēl nekad nebija redzējis kādu mirstam. Viņš gribēja uzpīpēt.

— Nu, — Gonerila novilka, — kas tad vēl paliek? Tanja, tas puika, visas bijušās sievas, vēl kāds? Brāli, māšas, vecāki?

— Kas ir Tanja? — producents atkārtoja.

— Cik bijušo sievu viņam īsti bija? — Bārmenis slaucīja glāzi.

— Viņam ir brālis, — grimētājs sacīja, — bet nevaru atcerēties, kā viņu sauc. Man tikai palicis prātā, ka Arturs teica: viņam ir jaunāks brālis.

— Kādas trīs vai četras, — Gonerila atbildēja uz jautājumu par šķirtajām sievietēm. — Trīs?

— Trīs, — grimētājs mirkšķināja no acīm asaras. — Bet nezinu, vai pēdējais šķiršanās process ir oficiāli pabeigts.

— Tātad, kad Arturs... tātad šovakar viņš nebija ne ar vienu precējies? — Producents apzinājās, ka jautājums izklausās muļķīgi, taču nevarēja izdomāt, kā citādi to uzdot. Arturs Leanders tikai pirms dažām stundām bija iegājis teātrī, un šķita neticami, ka viņš rīt vairs te neatgriezīsies.

— Trīs šķirtas laulības, — Glosters novilka. — Vai spējat iedomāties? — Viņš pats nesen bija šķīries. Glosters centās atcerēties pēdējo, ko Arturs bija viņam teicis. Kaut ko par runas pārtraukumiem otrajā

cēlienā? Viņš vēlējās, kaut atminētos konkrētāk. — Vai kādam ir paziņots? Kam mums jāzvana?

— Man būtu jāsazinās ar Artura advokātu, — producents sacīja.

Šis risinājums nebija apstrīdams, taču izklausījās tik nomācoši, ka pulciņš vairākas minūtes klusumā malkoja dzērienus un tikai pēc tam kāds atkal saņēmās ierunāties.

— Ar *advokātu*, — bārmenis visbeidzot teica. — Jēziņ, kas tas ir? Tu nomirsti, un jāzvana tavam *advokātam*!

— Kam tad vēl? — Gonerila jautāja. — Aģentam? Tam septiņgadīgajam puikam? Bijušajām sievām? Tanjai?

— Zinu, zinu, — bārmenis attrauca. — Vienkārši šī ir gatavā elle. — Viņi atkal apklusā. Kāds piebilda, ka pamatīgi snieg, un tā patiešām bija: caur stiklotajām durvīm vestibila tālākajā galā varēja redzēt puteni. No bāra sniegš izskatījās teju vai abstrakts — kā no sižeta par sliktiem laikapstākļiem tukšā ielā.

— Nu ko, tad par Arturu! — bārmenis teica.

Bērnu ģērbtuvē Tanja iedeva Kirstenai papīra presi. — Ņem, — viņa sacīja, ielikdama to meitenītei saujās, — es vēl mēģināšu sazvanīt tavus vecākus, bet tu pacenties nomierināties un paskaties uz šo glīto mantiņu... — Kirstena — saraudājusies, aizelsusies, tikpat kā astoņus gadus veca — palūkojās uz papīra presi un nodomāja, ka tā ir visskais-tākā, visburvīgākā un visdivainākā lieta, ko kāds viņai jebkad iedevis. Tas bija stikla gabaliņš ar iekšā iekausētu negaisa mākonī.

Vestibilā pie bāra letes sapulcējušies cilvēki saskandināja glāzes. — Par Arturu, — viņi skandēja. Vēl dažas minūtes malkojuši dzērienus, viņi izklīda vētrā.

No visiem, kuri tovakar bija kavējušies bārā, visilgāk izdzīvoja bārmenis. Viņš nomira pēc trim nedēļām ceļā prom no pilsētas.

3

Dživans vienatnē iegāja Alangārdenas parkā. Viņš sekoja siltumnīcas vēsajam mirdzumam, kas vilināja kā bāka; nu jau kupenas sniedzās līdz puslielam, un vīrietis atminējās, kā bērnībā priecājies iemīt sniegā pirmās pēdas. Kad Dživans ielūkojās pa rūti, iekšienē valdošā paradīze sniedza mierinājumu: caur aizmigloto stiklu varēja redzēt izplūdušas tropu puķes un palmu vēdekļus, kuru apveidi viņam atgādināja par senu atvaļinājumu Kubā. Dživans nolēma, ka dosies apciemot brāli. Viņš ļoti gribēja izstāstīt Frenkam par šo vakaru: gan par Artura šausmīgo nāvi, gan arī atskārtu, ka viņam jāklūst par neatliekamās palīdzības mediķi. Līdz pat šim vakaram Dživans bija šaubījies, ko iesākt ar savu dzīvi. Viņš ilgi jo ilgi bija meklējis īsto amatu. Viņš bija strādājis par bārmeni, paparaci, izklaides žurnālistu, tad atkal par paparaci un bārmeni, turklāt tas viss bija noticis tikai pēdējo divpadsmit gadu laikā.

Frenks dzīvoja stikla debesskrāpī pie ezera pilsētas dienvidos. Dživans atstāja parku un brīdi gaidīja uz ietves, lēkādams augšā lejā, lai sasildītos; tad viņš iekāpa tramvajā, kas kā kuģis iznira no nakts tumsas, un atbalstīja pieri pret logu, kamēr vagonš rāpoja pa Kārltonstrītu — atpakaļ uz to pusi, no kuras viņš bija nācis. Putenis gandrīz pilnībā aizsedza skatu, un tramvajs pārvietojās gājēja ātrumā. Dživana rokas smeldza no centieniem atmodināt Artura negribīgo sirdi. Viņu pārņēma skumjas un atmiņas par to, kā viņš pirms daudziem gadiem fotografējis aktieri Holivudā. Vīrietis domāja par mazo meitenīti — Kirstenu Reimondū —, izkrāšļotu ar skatuves grīmu, par kardiologu, kurš savā pelēkajā uzvalkā bija nometis ceļos, par grumbām Artura sejā un viņa pēdējo izdvesto vārdu: “Stērstiņš...” Tas, protams, lika aizdomāties par lidoņiem, par

Frenku ar binokli rokā tajās dažās reizēs, kad abi kopā bija devušies vērot putnus, par Loras iemīļotāko vasaras kleitu — zilu, ar dzeltenu papagaiļu virpuļiem, — par Loru un to, kas ar viņiem abiem notiks. Joprojām pastāvēja iespēja, ka Dživans vēlāk dosies mājās vai arī draudzene piezvanīs un atvainosies. Vīrietis bija tikpat kā atgriezies sākumpunktā; dažus kvartālus uz dienvidiem stāvēja slēgtais, aptumšotais teātris. Tramvajs apstājās netālu no Jongstrītas, un Dživans pamanīja, ka uz sliedēm ir uzslidējusi mašīna; trīs cilvēki stūma to nost, un riepas spolēja sniegā. Kabatā atkal ievibrējās telefons, bet šoreiz ziņa nebija no Loras.

— Hua, — Dživans sveicināja. Viņš uzskatīja Huu par tuvu draugu, lai gan viņi satikās reti. Tūlīt pēc koledžas pabeigšanas abi kopā bija kādu laiku strādājuši bārā, kamēr Hua gatavojās iestāties medicīnas koledžā un Dživans neveiksmīgi mēģināja uzsākt karjeru kā kāzu fotogrāfs; pēc tam Dživans kopā ar citu draugu bija devies uz Holivudu bildēt aktierus, turpretī Hua bija uzsācis studēt medicīnu. Tagad draugs strādāja ilgas maiņas Toronto Centrālajā slimnīcā.

— Vai ziņas skatījies? — Hua runāja savādi saspringti.

— Šovakar? Nē, man bija biļetes uz teātri. Vispār tu neticēsi, kas notika, es...

— Paga, klau, saki godīgi — vai tev atkal sāksies panikas lēkme, ja izstāstīšu kaut ko ļoti, ļoti sliktu?

— Man jau trīs gadus nav bijušas trauksmes lēkmes. Tu taču zini, ko man teica ārsts: tie bija tikai īslaicīgi, stresa izraisīti sarežģījumi.

— Labi, tātad — vai esi dzirdējis par Gruzijas gripu?

— Nuja, — Dživans attrauca, — tu taču zini, ka cenšos sekot līdzi jaunumiem. — Iepriekšējā dienā bija pavēstīts par satraucošu jaunu gripas paveidu Gruzijā; ziņas par mirstības līmeni un nāves gadījumu skaitu bija pretrunīgas, detaļas — neskaidras. Ziņu kanālu izvēlētais slimības nosaukums — Gruzijas gripa — Dživanam izklausījās atbrūņojoši skanīgs.

— Man intensīvajā ir paciente, — Hua turpināja. — Sešpadsmitgadīga meitene, kas pagājušonakt ielidoja no Maskavas un ko “ātrie” šorīt agri no rīta atveda ar gripas simptomiem. — Tikai tagad Dživans sadzirdēja, cik noguris draugs izklausās. — Neizskatās cerīgi. Nu un

līdz pusdienlaikam saņēmām vēl divpadsmit pacientus ar tādiem pašiem simptomiem. Izrādās, visi lidojuši ar vienu un to pašu reisu un apgalvo, ka jau lidmašīnā sajutušies slikti.

— Radinieki? Pirmās pacientes draugi?

— Nē, nav nekādas saistības. Viņi visi tikai izlidoja no Maskavas vienā un tajā pašā lidmašīnā.

— Un sešpadsmitgadīgā meitene...?

— Nedomāju, ka viņa izķepurosies. Tātad sākotnējā pacientu grupa bija pasažieri no Maskavas. Tad pēcpusdienā ieradās jauns slimnieks. Simptomi tādi paši, tikai viņš nevis atlidoja lidmašīnā, bet strādāja lidostā.

— Īsti nesaprotu, ko tu...

— Pasažieru apkalpošanas aģents, — Hua paskaidroja. — Es gribu teikt, ka viņš kontaktējās ar pārējiem pacientiem tikai tik ilgi, lai kādam no viņiem izstāstītu, kur atrast autobusu uz viesnīcu.

— Ā, — Dživans novilkā. — Izklausās nelāgi. — Tramvajs vēl arvien bija iestrēdzis aiz saslīdējušās mašīnas. — Tad jau tev šovakar būs ilgi jāstrādā, vai ne?

— Vai atceries SARS epidēmiju? — Hua jautāja. — Un to, ko toreiz runājām?

— Atceros, ka piezvanīju tev no Losandželosas, tiklīdz padzirdēju, ka tavā slimnīcā ir karantīna, bet neatminos, ko teicu.

— Tu biji pārnervozējies. Man nācās tevi mierināt.

— Labi, to es laikam atceros gan. Bet, paklau, — savai aizstāvībai gribu teikt, ka toreiz viss izklausījās diezgan...

— Tu teici, lai piezvanu, ja kādreiz izceļas īsta epidēmija.

— Atceros.

— Kopš šī rīta esam uzņēmuši vairāk nekā divsimt gripas pacientu, — Hua sacīja. — Pēdējo trīs stundu laikā — simt sešdesmit. Piecpadsmit no viņiem ir miruši. Neatliekamās palīdzības nodaļa ir pilna ar jauniem slimniekiem. Arī gaitenīs ir izliktas gultas. Kanādas Veselības dienests grasās sniegt paziņojumu. — Dživans atskārta, ka Hua nav tikai pārguris. Draugs bija nobijies.

Dživans parāva zvana auklu un devās uz aizmugurējām durvīm. Viņš pieķēra sevi lūkojamies uz pārējiem pasažieriem. Jauna sieviete ar iepirkumu maisiņu, vīrietis lietišķā uzvalkā spēlē spēli mobilajā telefonā, vecs pāris, kas klusi sarunājas hindi valodā. Vai kāds no viņiem bija atbraucis no lidostas? Dživans manīja sev apkārt plūstam viņu elpu.

— Zinu, kāds paranoiķis tu mēdz būt, — Hua turpināja. — Tici man, es tev nemūžam nezvanītu, ja domātu, ka tas tāds nieks vien ir, bet... — Dživans ar delnu uzsita pa durvju rūti. Kurš tai bija pieskāries pirms viņa? Šoferis paglūnēja pār plecu, tomēr izlaida viņu ārā. Durvis aiz Dživana muguras švīkstot aizvērās, un viņš izgāja putenī.

— Bet tu nedomā, ka tas ir nieks. — Dživans soļoja garām iestrēgušajai mašīnai, kuras riteņi joprojām bezjēdzīgi spolēja sniegā. Turpat priekšā bija Jongstrīta.

— Es esmu drošs, ka tas nav nieks. Paklau, man jāiet atpakaļ strādāt.

— Hua, vai tu visu dienu aprūpē tos pacientus?

— Man viss ir labi, Dživan, ar mani viss būs kārtībā. Man jāiet. Vēlāk piezvanīšu.

Dživans iebāza telefonu kabatā un brīda tālāk pa sniegu, nogriezdamies uz dienvidiem pa Jongstrītu un dodamies uz ezeru un debesskrāpi, kur dzīvoja viņa brālis. Vai tev viss ir kārtībā, Hua, vecais draugs, un vai tev viss *būs* kārtībā? Dživans bija dziļi satricināts. Tieši priekšā atspīdēja Eldžina teātra gaismas. Nu jau iekšā valdīja tumsa, bet plakāti joprojām reklamēja *Karali Līru*; attēlā Arturs vērās augšup zilganā mirdzumā, ar ziediem matos un bez dzīvības saļimušu Kordēliju rokās. Brīdi Dživans stāvēja un skatījās uz plakātiem. Viņš lēni devās tālāk, domādams par Hua savādo zvanu. Jongstrīta bija tikpat kā tukša. Vīrietis apstājās somu veikala durvīs, lai atvilktu elpu, un vēroja taksometru lēni rāpojam pa netīrīto ielu; starmeši tvēra puteņa vērpētes, un šis skats — gaisma un sniegs — uz mirkli aizsauca Dživanu atpakaļ mākslīgajā vētrā uz Eldžina teātra skatuves. Viņš papurināja galvu, lai aizgaiņātu atmiņas par Artura glāzaino skatienu, un pārgurumā klunkurēja tālāk caur ēnām un oranžas gaismas kūļiem, zem Gārdinera maģistrāles un uz Toronto stikloto dienvidu nomali.

Kvīnskevējā putenis bija vēl negantāks, un pār ezeru brāzās ass vējš. Dživans beidzot bija sasniedzis Frenka mājokli, taču tad vēlreiz piezvanīja Hua.

— Es tieši domāju par tevi, — Dživans teica. — Vai patiesām ir...

— Klausies, — draugs viņu pārtrauca, — tev jābrauc prom no pilsētas.

— Ko? Šovakar? Kas notiek?

— Es nezinu, Dživan. Īsi un vienkārši. Es nezinu, kas notiek. Tā ir gripa — tik daudz ir skaidrs, bet nekad agrāk neesmu neko tādu redzējis. Tā ir tik ātra! Tā izplatās ļoti strauji...

— Vai kļūst sliktāk?

— Uzņemšana ir pilna, — Hua sacīja, — un tā ir problēma, jo šobrīd arī puse uzņemšanas nodaļas darbinieku ir pārāk slimi, lai strādātu.

— Viņus aplipināja pacienti?

Frenka dzīvesvietas vestibilā naktssargs šķirstīja avīzi; aiz viņa pie sienas karājās izgaismota abstrakta glezna pelēkos un sarkanos toņos, un abu — sarga un gleznas — atspulgi bija redzami uz pulētās grīdas.

— Nekad neesmu novērojis tik īsu inkubācijas periodu. Nupat biju pie vienas pacientes — viņa strādā slimnīcā par sanitāri un bija darbā, kad no rīta ieradās pirmie pacienti. Pēc dažām stundām viņa sajūtās apslimusi un devās mājās pirms maiņas beigām, bet viņas draugs pirms divām stundām atveda viņu atpakaļ, un tagad viņa ir pieslēgta pie maksīgās elpināšanas. Visi, kas nonāk saskarsmē ar vīrusu, saslimst dažu stundu laikā.

— Vai tu domā, ka gripa izplatīsies arī ārpus slimnīcas...? — Dživanam bija grūti sakopot domas.

— Nē, es zinu, ka tā jau ir izplatījusies ārpus slimnīcas. Runa ir par pilna mēroga epidēmiju. Ja gripa izplatās šeit, tā izplatās arī pilsētā, un vēl nekad neesmu redzējis neko tamlīdzīgu.

— Tātad tu saki, ka...

— Es saku, ka tev tūlīt jābrauc prom. Vai arī, ja to nevari, vismaz savāc pārtikas krājumus un paliec dzīvoklī. Man jāapzvana vēl citi. — Hua beidza sarunu, un Dživans palika viens putenī. Naktssargs pāršķīra

avīzes lappusi. Ja to būtu stāstījis kāds cits, nevis Hua, Džīvans nebūtu noticējis, taču viņš nekad nebija saticis nevienu citu cilvēku, kurš izteiktos tik atturīgi. Ja Hua apgalvoja, ka ir izcēlusies epidēmija, tad *epidēmija* ne tuvu nebija īstais vārds. Piepeši Džīvanu pārmāca apziņa, ka tas brīdis ir klāt — Hua raksturotā slimība sadalīs laiku periodos *pirms* un *pēc* kā svītra, kas pārvilkta pāri viņa dzīvei.

Vīrietis aptvēra, ka varbūt vairs nav daudz laika. Uzgriezis muguru Frenka debesskrāpim, viņš pasteidzās garām tumšajai kafējnīcai pie mola un nelielajai ostai ar piesnigušām izpriecu laiviņām, lai ieietu pārtikas veikalā otrā ostas pusē. Iekšā viņš uz pāris mirkliem apstājās, gaismā mirkšķinādams acis. Pa ejām klīda tikai viens vai divi citi pircēji. Džīvanu pārņēma apjaušana, ka vajadzētu kādam piezvanīt, bet kam? Hua bija viņa vienīgais tuvais draugs. Viņš pēc dažām minūtēm satiks savu brāli. Vecāki bija miruši, un viņš īsti nespēja saņemties un piezvanīt Lorai. Džīvans nolēma nogaidīt, līdz būs pie Frenka, tad pārbaudīt ziņas, izskatīt telefonā saglabātos kontaktus un piezvanīt visiem, kurus pazīst.

Virs fotofilmiņu attīstīšanas piederumu plaukta bija piestiprināts neliels televizors, kas rādīja ziņas ar subtitriem. Džīvans piegāja tuvāk. Bija redzami kadri ar korespondenti, kura putenī stāv pie Toronto Centrālās slimnīcas, un viņai virs galvas ritinājās balta teksta josla. Toronto Centrālajā un vēl divas vietējās slimnīcas bija karantinā. Kanādas Veselības dienests apstiprināja, ka ir izcēlies Gruzijas gripas uzliesmojums. Pagaidām netika izpausti konkrēti skaitļi, taču bija arī nāves gadījumi, un vēlāk informācija tiks papildināta. Ziņās spekulēja, ka Gruzijas un Krievijas amatpersonas nav pilnīgi atklāti runājušas par situācijas nopietnību savās valstīs. Ierēdņi mudināja iedzīvotājus censties pēc iespējas saglabāt mieru.

Džīvana izpratne par gatavošanos katastrofai bija balstīta tikai un vienīgi asa sižeta filmās redzētajā, bet tās viņš vismaz bija skatījis daudz. Vīrietis vispirms pievērsās ūdenim un iekrāva vienos lielajos ratiņos tik daudz lielāku un mazāku pudeļu, cik vien bija iespējams ietilpināt. Stumjot smagos ratus uz kasi, viņu uz mirkli pārņēma šaubas — varbūt

viņš pārspilēja? —, tomēr viņš bija izlēmis un apņēmies rīkoties, un bija par vēlu, lai pārdomātu. Kasiere pacēla uzaci, taču neko neteica.

— Mana mašīna ir tepat ārā, — Džīvans teica. — Atvedīšu ratiņus atpakaļ. — Kasiere gurdeni pamāja ar galvu. Viņa bija jauna, vecumā mazliet pāri divdesmit, un visu laiku atglauda no acīm tumšo matu šķipsnas. Džīvans izstūma neaptverami smagos ratiņus ārā un pa pusei ripināja, pa pusei slidināja tos pa sniegu uz ceļa pusi. Nobrauktuve veda uz mazu, parkam līdzīgu soliņu un podos sastādītu augu izkārtojumu. Ratiņi slīpumā uzņēma ātrumu, saslīdēja dziļajā sniegā un sāniski uztriecās vienam no podiem.

Pulkstenis bija divdesmit pāri vienpadsmitiem. Lielveikalu slēgs pēc četrdesmit minūtēm. Džīvans iztēlojās, cik ilgu laiku vajadzēja, lai aizstumtu ratiņus līdz Frenka dzīvoklim, tos izkrautu, izskaidrotu situāciju un atkal un atkal apliecinātu, ka viņš ir pie pilna prāta, un tad atgrieztos pārtikas veikalā pēc pārējiem krājumiem. Varbūt uz brīdi ratiņus varētu atstāt tepat? Uz ielas nebija neviena cita cilvēka. Pa ceļam atpakaļ uz veikalu Džīvans piezvanīja Huam.

— Kas tagad notiek? — Viņš strauji pārvietojās pa ejām, klausīdamies, ko draugs stāsta. Vēl viens ūdens pudeļu bloks — ūdens laikam nekad nevarēja būt par daudz — un neskaitāmi pārtikas konservi: viss plauktā atrodamais tuncis, pupiņas un zupa, makaroni un jebkas cits, kas nebojātos. Slimnīca bija pilna ar pacientiem, un tur situācija bija tāda pati kā citās pilsētas slimnīcās. Neatliekamās palīdzības dienests bija pārslogots. Nu jau bija miruši trīsdesmit septiņi pacienti, ieskaitot visus tos, kuri atlidojuši no Maskavas, kā arī divas neatliekamās palīdzības medmāsas, kas uzņēmušas pirmos slimniekus. Džīvans atkal stāvēja pie kases, un kasiere skenēja viņa skārdenes un paciņas. Hua teica, ka ir piezvanījis sievai un licis viņai kopā ar bērniem šovakar doties prom no pilsētas, bet ne ar lidmašīnu. Šivakara notikumi Eldžina teātrī šķīta neaizsniedzami seni. Kasiere kustējās ļoti lēni. Džīvans pasniedza viņai kredītkarti, un viņa to rūpīgi nopētīja, it kā nebūtu to apskatījusi pirms piecām vai desmit minūtēm.

— Ņem Loru un brāli, — Hua mudināja, — un šovakar brauciet prom.

— Es nevaru šovakar braukt prom, vismaz ne kopā ar brāli. Tik vēlū nevar iznomāt busiņu ar ratiņkrēsli pacēlāju.

Par atbildi atskanēja tikai slāpēts troksnis. Hua klepoja.

— Vai tu esi slimš? — Dživans stūma ratiņus uz izeju.

— Arlabvakaru, Dživan. — Hua pārtrauca savienojumu, un Dživans palika viens sniegā. Viņš jutās kā apmāts. Nākamos ratus viņš piepildīja ar tualetes papīru, aiznākamos — ar jauniem konserviem, saldētu gaļu un aspirīnu, atkritumu maisiem, balinātāju, izolācijas lenti.

— Es strādāju labdarības iestādē, — viņš trešajā vai ceturtajā piegājienā paskaidroja meitenei aiz letes, bet viņa nepievērsa pircējam sevišķi daudz uzmanības. Kasiere atkal un atkal skatījās mazajā televizorā virs filmiņu attīstīšanas piederumu plaukta un autopilotā skenēja preces. Sestajā gājienā uz veikalu Dživans piezvanīja Lorai, bet sasniedza tikai balss pastkastīti.

— Lora, — viņš iesāka, — Lora. — Dživans nosprieda, ka labāk būtu runāt tieši ar draudzeni, turklāt pulkstenis jau bija gandrīz bez desmit divpadsmit naktī, viņam nebija laika. Vīrietis piepildīja vēl vienus ratiņus ar pārtiku, strauji virzīdamies uz priekšu pa šo pasauli, kas smaržoja pēc maizes un ziediem un stāvēja uz iznīcības sliekšņa, un domādam par Frenku divdesmit otrā stāva dzīvoklī — augstu puteni kopā ar bezmiegu un topošo grāmatu, dienu vecu *New York Times* numuru un Bēthovena skaņdarbiem. Dživans izmisīgi gribēja būt pie brāļa. Viņš nolēma piezvanīt Lorai vēlāk, taču pārdomāja un pie kases piezvanīja uz mājas telefonu, vairīdamies saskatīties ar pārdevēju.

— Dživan, kur tu esi? — Draudzene runāja viegli apsūdzošā tonī. Vīrietis pasniedza kasieri kredītkarti.

— Vai tu skaties ziņas?

— Vai vajadzētu?

— Ir izcēlusies gripas epidēmija, Lora. Pamatīga.

— Tur Krievijā vai sazin kur? Es to jau zināju.

— Tagad tā ir šeit. Ir sliktāk, nekā šķita. Es tikko runāju ar Huu. Tev jābrauc prom no pilsētas. — Dživans paraudzījās augšup īstajā brīdī, lai redzētu, kā uz viņu skatās kasiere.

— *Jābrauc?* Ko? Kur tu esi, Džīvan? — Vīrietis parakstījās uz čeka un ar piepūli aizstūma ratiņus uz izeju, kur beidzās veikalā valdošā kārtība un sākās puteņa haoss. Bija grūti vadīt ratiņus ar vienu roku. Starp soliņiem un augu podiem jau stāvēja pieci pavirši pamesti rati, pārklāti ar sniega pūderi.

— Ieslēdz ziņas, Lora.

— Tu taču zini, ka man nepatīk pirms gulētiešanas skatīties ziņas. Vai tev ir panikas lēkme?

— Ko? Nē. Es aiziešu pie brāļa, lai pārliecinātos, ka viņam viss ir labi.

— Kāpēc lai nebūtu?

— Tu nemaz neklausies. Tu nekad neklausies, ko es saku. — Džīvans zināja, ka ir maziski teikt kaut ko tādu, kad uzglūn iespējama gripas pandēmija, tomēr nespēja novaldīt mēli. Viņš pameta ratus pie pārējiem un metās atpakaļ veikalā. — Nespēju noticēt, ka tu atstāji mani teātrī, — vīrietis turpināja. — Tu atstāji mani teātrī, kamēr centos atdzīvināt mirušu aktieri.

— Džīvan, saki, kur tu esi.

— Pārtikas veikalā. — Bija bez piecām minūtēm pusnakts. Pēdējos ratiņos Džīvans salika dažādus gardus niekus: dārzeņus, augļus, tīkliņus ar apelsīniem un citroniem, tēju, kafiju, krekerus, sāli, glazētas kūciņas. — Paklausies, Lora, es negribu strīdēties. Šī gripa ir nopietna, turklāt tā ir ātra.

— Kas ir ātra?

— Šī gripa, Lora. Tā ir ļoti ātra. Hua man izstāstīja. Tā izplatās ārkārtīgi strauji. Manuprāt, tev būtu jābrauc prom no pilsētas. — Pēdējā brīdī Džīvans ielika ratiņos arī narcišu pušķi.

— Ko? Džīvan...

— Vienudien cilvēks ir pietiekami vesels, lai lidotu, — vīrietis turpināja, — bet nākamajā dienā jau ir pagalam. Es palikšu pie brāļa. Manuprāt, tev derētu sakravāt mantas un braukt pie mātes, pirms par situāciju uzzina arī citi un ceļi tiek aizsprostoti.

— Džīvan, es uztraucos. Izklausās pēc paranojas. Piedod, ka atstāju tevi teātrī, man ļoti sāpēja galva un es...

— Lūdzu, ieslēdz ziņas, — vīrietis viņu pārtrauca. — Vai vismaz palasi internetu.

— Dživan, lūdzu, pasaki, kur tu esi, un es...

— Lūdzu, vienkārši dari, kā teicu, Lora, — Dživans sacīja un pārtrauca sarunu, jo pēdējoreiz bija piebraucis pie kases un sarunai ar Loru piemērotais brīdis bija beidzies. Viņš no visas sirds pūlējās nedomāt par HUU.

— Veikals tūliņ tiks slēgts, — kasiere teica.

— Šī ir pēdējā reize, — Dživans atbildēja. — Jūs droši vien uzskatāt mani par traku.

— Esmu redzējusi trakākus. — Vīrietis atskārta, ka ir nobiedējis pārdevēju. Viņa bija dzirdējusi daļu viņa telefonsarunas, un televīzija rādīja neomulīgus jaunumus.

— Nu, es tikai cenšos sagatavoties.

— Kam?

— Nekad nevar zināt, kad notiks katastrofa, — Dživans atteica.

— Jūs par to? — Kasiere pamāja uz televizoru. — Būs tāpat kā ar SARS. No tā uzpūta milzu ziloni, bet viss ātri beidzās. — Viņa neizklausījās pilnīgi pārliecināta.

— Šoreiz nav kā ar SARS. Labāk brauciet prom no pilsētas. — Dživans tikai gribēja būt godīgs un varbūt palīdzēt meitenei, bet uzreiz saprata, ka ir pieļāvis kļūdu. Viņa bija nobijusies, taču vienlaikus uzskatīja viņu par vājprātīgu. Noskenējot pēdējos priekšmetus, kasiere truli blenza uz Dživanu, un jau pēc mirkļa viņš atkal brida pa sniegu un jauns vīrietis ar kazbārdiņu no svaigo produktu nodaļas aizslēdza aiz viņa durvis. Dživans stāvēja ārā ar septiņiem piekrautiem iepirkumu ratiņiem, kas puteni jānogādā uz brāļa dzīvokli; viņš bija sasvīdis un pārsalis, samulsis, nobijies un mazliet traks, un ikkatrā domā jautās raizes par HUU.

Pagāja gandrīz stunda, līdz Dživanam izdevās pa vienam vien aizstumt ratiņus caur sniegu uz brāļa dzīvesvietas vestibulu un iemanevrēt kravas liftā; tā kā lifta izmantošana nebija iepriekš pieteikta, vīrietim

nācās piekukuļot naktssargu un pa daļām nogādāt ratus uz divdesmit otro stāvu. — Es esmu pastardienas gaidītājs, — viņš paskaidroja.

— Tādus te bieži negadās redzēt, — naktssargs atteica.

— Tieši tāpēc šī ir lieliski piemērota vieta, — Dživans mazliet pār-galvīgi sacīja.

— Kam piemērota?

— Pastardienas gaidīšanai.

— Ak tā, — naktssargs novilka.

Iztērējis sešdesmit dolārus, Dživans viens pats stāvēja pie brāļa dzī-vokļa durvīm; gaitenī rindojās ratiņi. Iešāvās prātā, ka varbūt vajadzēja piezvanīt brālim no pārtikas veikala. Bija pulksten viens ceturtdienas naktī, un koridoru piepildīja aizvērtas durvis un klusums.

— Dživan, — Frenks sacīja, atvēris durvis. — Kāds negaidīts pārsteigums!

— Es... — Dživans nezināja, kā paskaidrot, tāpēc pakāpās sāņus un tikai vāri pamāja uz ratiņiem. Frenks ratiņkrēslā paripinājās uz priekšu un ielūkojās gaitenī.

— Skatos, tu esi bijis iepirkties, — brālis secināja.

4

Tobrīd Eldžina teātris jau bija tukšs, ja neskaita apsargu, kurš apakšstāva vestibilā telefonā spēlēja tetri, un izpildproducentu, kas bija nolēmis veikt nelaimīgo zvanu vienā no augšstāva kabinetiem. Kad Artura advokāts atbildēja, producents izbrīnījās, jo pulkstenis taču bija viens naktī, lai gan jāņem vērā, ka advokāts atradās Losandželosā. Vai izklaides industrijas advokāti parasti strādā līdz desmitiem vakarā pēc vietējā laika? Producents nosprieda, ka šī jurisprudences nozare noteikti ir neparasti konkurētspējīga. Viņš paziņoja par Artura nāvi un devās mājās.

Advokāts, kurš visu dzīvi bija sirdzis ar darbaholismu un iemācījies iztikt ar divdesmit minūšu ilgām snaudām, divas stundas pārskatīja Artura Leandera testamentu un visus e-pasta ziņojumus. Bija radušies daži jautājumi. Netrūka arī neskaidrību. Advokāts piezvanīja Artura tuvākajam draugam, kuru reiz bija saticis neveiklās viesībās Holivudā. Pēc vairākām arvien nīgrākām telefonsarunām Artura draugs no rīta sāka apzvanīt nelaiķa bijušās sievas.

5

Kad Miranda saņēma zvanu, viņa atradās Malaizijas dienvidkrastā. Viņa strādāja kuģniecības sabiedrības vadības nodaļā un bija uz nedēļu nosūtīta turp, lai, priekšnieka vārdiem runājot, novērtētu situāciju uz zemes.

— Uz zemes? — Miranda bija pārjautājusi.

Leons bija pasmaidījis. Viņa kabinets atradās blakus Mirandas darba telpai, un no tā pavērās tieši tāds pats skats uz Centrālparku. Tobrīd viņi strādāja kopā jau ilgi, vairāk nekā desmit gadu, un bija pārdzīvojuši divas uzņēmuma reorganizācijas un pārceļšanos no Toronto uz Ņujorku. Viņi nebija gluži draugi — vismaz viņi netikās ārpus darbalaika —, tomēr Miranda uzskatīja Leonu par savu visdraudzīgāko sabiedroto. — Tev taisnība, es izvēlējos dīvainu apzīmējumu, — kolēģis piekrita. — Nu tad situāciju jūrā.

Togad 12 procenti pasaules tirdzniecības kuģu bija noenkurojušies Malaizijā; tie bija kravas kuģi, kas ekonomiskā sabrukuma dēļ palikuši bez darba. Pa dienu milzīgās laivas zvilnēja pie apvāršņa kā pelēkbrūni, dūmakas tīti silueti. Katrā no tām bija no diviem līdz sešiem vīriem — pamatkomanda, kas klist pa tukšajām kajītēm un koridoriem, soļiem atbalsojoties sienās.

— Te ir vientuļi, — viens no viņiem bija atzinies Mirandai, kad viņa uzņēmuma helikopterā nolaidās uz klāja kopā ar tulku un vietējo apkalpes vadītāju. Šeit bija noenkurots kāds ducis uzņēmuma kuģu.

— Viņi nevar tur tā vienkārši atpūsties, — Leons bija teicis. — Vietējam apkalpes vadītājam nav ne vainas, tomēr gribu, lai viņi zina: